

Fig. 45. Vg 32. Kållands-Åsaka sn, kyrkan. Efter teckning av Kullberg.

är det icke. Om figuren avser att vara ett porträtt av den döde Ärrer, vilket väl är det sannolika, så har denne tydligen icke varit någon viking, utan snarare en fredlig, vapenlös bonde.

Inskrift:

purpr × **uk** : **purun** × **pana** × **rispu** × **stin** × **efti** × **era** × **alkuþan** : **trik**
 5 10 15 20 25 30 35 40

Þorðr ok Þorunn þenna restu sten æftir Ärra, allgoðan dræng.

»Tord och Torun reste denna sten efter Ärrer, en mycket god ung man.»

Till läsningen: R. 1–5 utgöra utan något som helst tvivel namnet **purpr**, *Þorðr*. 5 **r** är grunt huggen. Torin har icke observerat första runan utan läst **urpi**. 11 **u** har först huggits som **r** men ändrats till **u** genom djupare ristning. 22 **s** har vänts (jfr 19 **s**), enär ojämnheten i stenens kant varit hinderlig. 24 **i** är icke stungen. Stungen är däremot 26 **e**. 30 **e** är säker, ej **a**, som Torin läser, ehuru **e**-punkten har något avlång form i **a**-bst:s riktning. Efter 33–34 **al** finns intet sk (jfr Torin), blott en liten flagring med ett par punktliknande fördjupningar. Mellan hst och bst i 35 **k** finns en fördjupning, som ej är huggen. 42 **i** är ej stungen.

Formen *allgoðan dræng* är icke vanlig i runinskrifter. Det förstärkande prefixet förekommer vid samma adjektiv i Ög 66 (**suain halkuþan**), i DR 389 (**trenkr alkuþar**) från Bornholm samt DR 293 (**þiakn alkuþan**) från Skåne. Adjektivets förstärkning uttryckes i stället vanligen med adv. *harða* eller — mindre ofta — *miok*.

Om namnet *Þorðr* se Vg 23. Kvinnonamnet *Þorunn* är tämligen vanligt i svenska runinskrifter (bl.a. Sö 128, 138, 147, U 859, 878, L 1246 i Småland). Enligt Lind har det på västnordiskt område »varit mycket gängse under vikingatiden» samt »senare ganska vanligt både på Island ock i Norge». Det är även belagt i medeltida svenska och danska källor. E. Björkman (*Nordische Personennamen in England*, 1910) redovisar ett exempel på namnet. — Den dödes namn, *Ärrer*, är känt från Norge i ett par belägg från sen medeltid. Möjligen ingår det också i ett danskt och några få svenska ortnamn. »Till härledningen sammanhänger det tydligen med adj. *errinn strenuus*, *bellicosus* ock *erriligr atrox*, *vehemens*» (Lind). Som binamn är det västnordiskt känt under formen *erra*. Denna form förekommer som dopnamn i DR 296 **airu** (ack.) från Skåne, även i ett medeltida belägg från Västergötland.

Sannolikt är det föräldrar, som ha rest stenen efter sin döde son.

33. Mellby sn, Stommen.

Pl. 29.

Litteratur: T 82. C. J. Ljungström, Brev ⁸/₉, 1870 t. B. E. Hildebrand, ¹⁵/₁₀, s.å. t. VHAA (ATA), Kinnefjerdings och Kållands härader (1871), s. 57; O. Sjögren, Sverige (1933), s. 327; Handlingar 1934, 1936 (restaureringsrapport) i ATA.

Äldre avbildningar: C. J. Ljungström, blyertsteckning 1870 (ATA); Ljungström a.a. 1871; S. Welin, tuschteckning (VFA), träsnitt (i T 82).

Sedan år 1936 står runstenen rest i trädgården till Mellby Stommen, 6 m. VSV om infartsporten till gården. Platsen är belägen c:a 1 km. NNV om Mellby kyrka. Förmodligen har runstenen alltifrån början haft sin placering i närheten av den nuvarande. Stenen är lagad och hopsatt av två sammanhörande stycken.

Dess underdel uttogs år 1870 genom dåvarande komminister C. J. Ljungströms försorg ur en bro på Stommens ägor och fördes samma år till trädgården. Överdelen hittades 1918 i grunden till en bakugn i en nu riven stuga i Stommens trädgård. Denna stuga, som förmodligen härrörde från början av 1800-talet, hade ursprungligen utgjort flygel till den nuvarande manbyggnaden.

Grovkornig, rödflammig granit. Höjd 1,60 m., bredd 0,63 m. Ristningsytan är vänd mot NNÖ.

Inskrift:

krrua : rpi : sti : fti : tusa : sun : s-n : pua : hiti : sti

5 10 15 20 25 30

Gærva[rr](?) r[es]ti ste[n æ]fti[R] Tos[t]a(?), sun sinn. Þo[r]a(?) hæ[m]ti(?) ste[n].

»Gervar(?) reste stenen efter Toste(?), sin son. Tora(?) förde hit stenen.»

Till läsningen: Övre punkten i sk efter 21 **n** är avlång med lodrät riktning. Av 22 **s** finns endast toppen i behåll. R. 23 är förstörd, men då ordet, till vilket runan hör, med säkerhet är **sin**, kan den suppleras. 25 **p** är djup och tydlig. 26 **u** har rak hst och jämnt formad, böjd bst, nedre delen av bst är otydlig. Avståndet mellan 26 **u** och 27 **a** är förhållandevis stort, säkerligen avsiktligt, då här finns en förhöjning av kvarts i stenytan, som ristaren velat undvika. 27 **a** är tydlig. Torin har läst ordet **pesa**, vilket måste vara felaktigt. Mitt på 29 **i** finns en fördjupning, som tillkommit genom flagring. Efter 32–34 **sti** synas möjligen svaga spår av underdelen till en hst (**n**?). Stungna runor förekomma icke.

Runföljden i inskriftens första namn kan icke förenas med något tidigare känt namn. Huruvida namnet tillhört en man eller kvinna kan ej heller av sammanhanget avgöras. På grund av inskriftens bristfälliga ortografi överhuvud förefaller det icke orimligt, att somliga runor utelämnats eller möjligen kunna suppleras ur följande ord. Suppleras **-r** ur början av följande ord (jfr härtill liknande fall behandlade under Vg 7) erhålles ett namn *Gærvar* (m. el. f.?), på nordiskt område känt först från sena medeltida danska källor men belagt varken i fsv. el. fvn. Av Knudsen o. Kristensen sammanställes detta *Gærvar* med fty. *Gerwar*, *Gerwara*, mans- resp. kvinnonamn. Ett likaledes tänkbart *Gervarðr* finns endast i ett osäkert medeltida svenskt belägg samt ett danskt. Mindre betänkligt med hänsyn till frekvensen i fsv. vore mansnamnet *Ger(h)vatr*, se Sö 320. Jungner föreslår ett för övrigt okänt *Gyrva*. — Namnet på den döde sonen förefaller också ofullständigt vad stavningen beträffar. En tolkning *Tosti* synes ligga närmast till hands. Utelämnandet av **t** är en ovanlig företeelse i runinskrifter, men möjligen finns exempel på detta redan i samma inskrifts första namn, se ovan. Om *Tosti*, som förekommer även på Vg 87 och 171, se Sö 254 och Sm 15. R. 25–27 **pua** kan vara en onöjaktig ristning för *Þora*.

R. 28–31 **hiti** utgör pret.-formen av ett verb i den sats, som inledes med det föregående namnet *Þora*(?). Formellt kan detta verb vara något av de fsv. *hitta*, *hænda*, *hæmta*. Med hänsyn tagen till objektet i satsen, *sten*, synes det sistnämnda snarast vara att föredraga. Nasalen har av ristaren utelämnats även i det två gånger förekommande ordet *sten*. Uppgiften förefaller emellertid med hänsyn till stenens blygsamma yttre överraskande.

34. Mellby sn, Tolsgården.

Pl. 30.

Litteratur: T 48. P. A. Sæve, Berättelse 1863, s. 91 f. (ATA, tr. i ATS 3, 1873, s. 145); C. J. Ljungström, Brev 8/9 1870 t. B. E. Hildebrand, 15/10 s.å. t. VHAA (ATA), Kinnefjerdings och Kållands härader (1871), s. 56; O. Sjögren, Sverige 4 (1933), s. 327; Handlingar 1934, 1936 i ATA.

Äldre avbildningar: Sæve, bläckteckning (i a.a.); Ljungström, blyertsteckning 1870 (ATA); Ljungström a.a. 1871; bläckteckning av okänd hand (ur Dybecks saml., ATA); O. Erlandsson, träsnitt (i T 48).